Lietas Nr. C31347312
Lietas arhīva Nr. CA-0414-16/2

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2016.gada 18.aprīlī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja Skaidrīte Buivide,
tiesneši Lelde Grauda, Gvido Ungurs,
ar sekretāriem L.Alksni,

piedaloties AS "Reverta" pilnvarotajai pārstāvei /pers. E/,
atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34, izskatīja civillietu AS "Reverta" prasībā pret /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/ un /pers. I/ par parāda piedziņu un /pers. H/ pretprasībā pret AS "Reverta" par galvojuma līguma punktu atzīšanu par spēkā neesošiem, sakarā ar /pers. H/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 9.jūnija spriedumu.

Civillietu tiesas kolēģija, noklausījusies tiesneses S.Buivides ziņojumu,

konstatēja:

2012.gada 6.februārī ar precizējumiem 2013.gada 24.septembrī un 2014.gada 14.martā, AS „Reverta" (iepriekš – AS "Parex banka") (turpmāk - prasītāja) vērsusies Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā ar prasību pret /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/ un /pers. I/ (turpmāk – atbildētāji) par parāda piedziņu, kur, pamatojoties uz Civillikuma 1278., 1319., 1587., 1589., 1651., 1692., 1698., 1699., 1702., 1716., 1717., 1720., 1753., 1756., 1759., 1764., 1828., 1934., 1943., 1946. pantiem, lūgts solidāri no atbildētājiem piedzīt parāda pamatsummu EUR 58 943,06 apmērā, aizdevuma lietošanas procentus EUR 2 567,59 apmērā, līgumsodu EUR 4 626,27, likumiskos procentus EUR 10 260,94, piedziņu vēršot tai skaitā, bet ne tikai uz /pers. G/ piederošo, par labu prasītājai ieķīlāto nekustamo īpašumu /adrese/. Turklāt lūgts noteikt tiesības līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6% gadā no aizdevuma, kā arī pamatsummas piedzīt tiesas izdevumus.
Minētie prasījumi izriet no 2007.gada 8.marta Kredīta līguma Nr.023-07/21, kas noslēgts starp prasītāju un /pers. F/ par kredīta EUR 63 000 apmērā izsniegšanu; 2007.gada 8.marta Ieķīlājuma līguma Nr.023-07/21-IE1 saskaņā ar ko ķīlas devēja /pers. G/ kā nodrošinājumu /pers. F/ saistībai ieķīlājusi par labu prasītājai nekustamo īpašumu /adrese/; 2007.gada 8.marta galvojuma Nr.023-07/21-GL2, saskaņā ar ko /pers. H/ kā pats parādnieks uzņēmusies saistību atbildēt par /pers. F/ saistību pret prasītāju; 2007.gada 8.marta galvojuma Nr.023-07/21-GL3, saskaņā ar ko /pers. I/ kā pats parādnieks uzņēmies saistību atbildēt par /pers. F/ saistību pret prasītāju.

2012.gada 12.martā /pers. G/ iesniegusi rakstveida paskaidrojumus, norādot,ka prasību neatzīst, jo pret viņu nav izteikti nekādi materiāltiesiski prasījumi.
2012.gada 12.martā /pers. F/ un /pers. H/ iesnieguši rakstveida paskaidrojumus, norādot, ka prasību neatzīst un saistībā ar prasību vērsušies Patērētāju tiesību aizsardzības centrā, kas sniegusi atbildi, ka aizsardzības centrs ir pieņēmis lēmumu par tiesiskā pienākuma uzlikšanu bankai pārtraukt pildīt ar patērētājiem noslēgtajos līgumos iekļautos netaisnīgos noteikumus, tai skaitā par šķīrējtiesas klauzulu.

2013.gada 20.septembrī /pers. H/ iesniegusi pretprasību pret AS "Reverta" par līguma noteikumu atzīšanu par spēkā neesošiem, kur, pamatojoties uz Civillikuma 1., 1415., 1592., 1670., 1692., 1508.pantiem, Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1., 3., 5., 6., 8.pantiem lūgts atzīt par spēkā neesošiem 2007.gada 08.marta Galvojuma līguma Nr.023-07/21-GL2 3.punktu un 8.punktu no līguma noslēgšanas dienas, kā arī noteikt prasītājam turpmāk nepeimērot minētos punktus. Pretprasībā norādīts, ka atbildētāja ir patērētāja un nevar par parādu atbildēt solidāri ar /pers. J/. Tāpat par neatbilstošu patērētāju tiesību aizsardzības likumam atzīstama strīdus līgumā ietvertā šķīrējtiesas klauzula.

Prasītāja AS "Reverta" 2013.gada 28.novembrī iesniegusi paskaidrojumus par pretprasību, norādot, ka tās apmierināšanai nav pamata. Paskaidrots, ka privāta griba un likums ir divi dažādi solidāras saistības izcelšanās pamati. Līdzgalvinieku solidāra atbildība rodas uz likuma pamata, savukārt galvinieka un galvenā parādnieka solidāra atbildība konkrētajā gadījumā radusies uz līguma pamata.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 9.jūnija spriedumu prasība apmierināta, piedzenot no /pers. F/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā solidāri no /pers. H/ un /pers. I/, par labu AS „Reverta" aizdevuma pamatsummu EUR 58934,06, līgumiskos procentus EUR 2567,59 par laika periodu no 2010.gada 1.februāra līdz 2011.gada 18.aprīlim, līgumsodu EUR 4626,27, likumiskos nokavējuma procentus EUR 10260,94 par laika periodu no 2011.gada 19.aprīļa līdz 2014.gada 12.martam un tiesas izdevumus EUR 1700,07, kopā EUR 78088,93, tai skaitā piedziņu vēršot uz /pers. G/ piederošo un AS „Reverta" ieķīlāto nekustamo īpašumu /adrese/. AS „Reverta" atzītas tiesības saņemt no /pers. F/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā no /pers. H/ un /pers. I/ likumiskos 6% gadā no piedzītās, bet nesamaksātās aizdevuma pamatsummas.
Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka 2007.gada 8.martā starp AS „Parex banka" (pēc nosaukuma maiņas AS „Reverta") kā aizdevēju un /pers. F/ kā aizņēmēju noslēgts kredīta līgums Nr.023-07/21, saskaņā ar kuru /pers. F/ tika izsniegts aizdevums EUR 63000 apmērā ar atmaksas termiņu līdz 2017.gada 7.martam.
Konstatējot, ka aizņēmējs nav pienācīgi izpildījis savas uzņemtās saistības, aizņēmējam pieļaujot saistības izpildes nokavējumu, banka Civillikuma 1589.panta izpratnē pamatoti, izmantojot pušu noslēgtā kredīta līguma 6.1.1.punktā pielīgtās tiesības paziņojusi par vienpusēju atkāpšanos no

līguma ar 2011.gada 7.aprīli un pieprasījusi visa neatmaksātā aizdevuma, piešķirto procentu un līgumsoda atmaksu. Lietas izskatīšanas gaitā aizņēmējs nav ne apstrīdējis noslēgtā līguma spēkā esamību, ne arī iesniedzis pierādījumus tam, ka ir izpildījis uzņemtās saistības un atmaksājis izsniegto aizdevuma pamatsummu. Ņemot vērā, ka aizņēmējs nav iesniedzis pierādījumus savu saistību izpildei, atzīts, ka atbilstoši Civillikuma 1943.pantam no aizņēmēja ir piedzenams neatmaksātais aizdevums EUR 58943,06 apmērā.

Saskaņā ar noslēgtā kredīta līguma noteikumiem aizņēmējs par aizdevuma izmantošanu piešķiga maksāt procentus, ko veido 6 mēnešu LIBOR likme bāzes likme un pievienotā likme 2,5% gadā. Tā kā aizņēmējs nav iesniedzis pierādījumus, ka kredīta līguma darbības laikā laika periodā no 2010.gada 1.februāra līdz 2011.gada 18.aprīlim saskaņā ar noslēgtā kredīta līguma 1.4.1punktu aizņēmējs ir veicis procentu maksājumus EUR 2567,59 apmērā, atzīts, ka prasība arī šajā daļā par līgumisko procentu piedziņu par aizdevuma lietošanu saskaņā ar Civillikuma 1753.pantu ir pamatota un apmierināma.

Saskaņā ar noslēgtā kredīta līguma 6.2.punktu aizņēmējs par līgumā noteikto maksājuma termiņa kavējumu piešķiga maksāt līgumsodu 0,25% dienā no nesamaksātās summas par katru nokavējuma dienu. Tā kā aizņēmējs pieļāvis saistības izpildījuma nokavējumu, atzīts, ka prasītājam ir tiesības prasīt līgumsoda samaksu saskaņā ar Civillikuma 1716., 1720.pantā noteiktām kreditora tiesībām un paša aizņēmēja līgumā piešķirtām saistībām. Tā kā prasītājs lūdz piedzīt līgumsodu EUR 4626,27 apmērā, kas ir mazāk nekā 10% no piedzenamās pamatparāda summas, nav pamata atzīt to par nesamērīgu vai netaisnīgu Civillikuma 1716.panta trešās daļas izpratnē, tādējādi no aizņēmēja piedzenams līgumsods EUR 4626,27 apmērā.

Atbilstoši Civillikuma 1756.pantam un saskaņā ar judikatūru (Augstākās tiesas 2013.gada 30.janvāra spriedumu lietā Nr.SKC-644), ņemot vērā, ka prasītāja vienpusēji atkāpās no noslēgtā kredīta līguma ar 2011.gada 18.aprīli, secināts, ka prasītājam no 2011.gada 19.aprīļa vairs nebija tiesiska pamata aprēķināt līgumiskos procentus. Vienlaikus tā kā Civillikuma 1756. un 1759.pants neparedz kapitāla lietošanu bez atlīdzības, un likumisko nokavējuma procentu institūtu, atzīts, ka prasījums par likumisko nokavējuma procentu piedziņu EUR 10260,94 apmērā par laika periodu no 2011.gada 19.aprīļa līdz 2014.gada 12.martam, ir pamatots un apmierināms.

Atbilstoši 2007.gada 8.marta Galvojuma līgumu Nr.023-07/21-GL2 un Nr.023-07/21-GL3 1.punktam /pers. H/ un /pers. I/ uzņemās kopā ar aizņēmēju atbildēt prasītājai kā pats parādnieks par aizņēmēja saistībām, kas nodibinātas ar 2007.gada 8.marta kredīta līgumu. Lietas izskatīšanas laikā galvinieki minēto saistību nav apstrīdējuši, līdz ar ko atzīts, ka prasītājam ir prasījuma tiesības pret /pers. H/ un /pers. I/ aizņēmēja neizpildītās saistības apmērā, jo saskaņā ar galvojuma līguma 1.punktu galvinieki uzņēmās galvojuma saistības par neatmaksātā aizdevuma, procentu, līgumsoda un citu izdevumu apmaksu, kas saistīti ar parāda atgūšanu no aizņēmēja.

Vadoties no apstākļa, ka bankas prasība pret aizņēmēju atzīta par pamatotu par aizdevuma pamatsummas EUR 58943,06, līgumisko procentu par aizdevuma lietošanu EUR 2567,59, līgumsoda EUR 4626,27, likumisko nokavējuma procentu EUR 10260,94 apmērā piedziņu, atzīts, ka prasība par minēto summu piedziņu no /pers. H/ un /pers. I/ kā galviniekiem atzīstama par pamatotu saskaņā ar Civillikuma 1692.pantu un Civillikuma 1698.pantu.

Vienlaikus atzīts, ka nav pamata spriedumā noteikt solidāru aizņēmēja un galvinieku saistību, šādu secinājumu pamatojot ar Civillikuma 1699.panta regulējumu un judikatūru (Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 14.jūnija spriedums lietā Nr.SKC-161). Tā kā lietā nav līguma starp galvinieci un galveno parādnieku par solidāras saistības nodibināšanu, atzīts, ka atbilstoši Civillikuma regulējumam galvinieki ir uzņēmušies subsidiāru atbildību, un ar tiesas spriedumu ir nosakāms, ka parāda piedziņas neiespējamības gadījumā no aizņēmēja, piedziņa ir vēršama pret galviniekiem.

/pers. H/ pretprasība par atzīšanu par spēkā neesošiem noslēgtā galvojuma līguma 3. un 8.punktu atzīta par noraidāmu.

Saskaņā ar noslēgtā galvojuma līguma 3.punktu galviniece piešķigusi kopā ar aizņēmēju solidāras saistības pret banku. Līgumā iekļautā solidārā saistība nav atzīstama par prettiesisku, jo likums (Civillikuma 1672.pants) atļauj ar līgumu nodibināt solidāras saistības pienākumu. Tas, vai uz likuma pamata kreditoram ir tiesības prasīt solidāras saistības izpildi uz noslēgtā līguma pamata, ir pakļauts tiesas izvērtēšanai. Saskaņā ar galvojuma līguma 8.punktu piešķigts, ka jebkurš strīds, nesaskaņa vai prasība, kas izriet no galvojuma līguma tiks galīgi izšķirts Rīgas starptautiskā šķīrējtiesā vai pēc bankas izvēles Latvijas Republikas tiesā pēc piekritības. Galvojuma līguma 8.punktā piešķigtā galvinieces tiesība uz strīdu izskatīšanu tikai šķīrējtiesā Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta vienpadsmitās daļas un trešās daļas 7.punkta izpratnē ir atzīstama par netaisnīgu līguma noteikumu, taču atbilstoši normatīvo aktu regulējumam līgumā iekļautais netaisnīgais noteikums ir nevis atzīstams par spēkā neesošu, bet nav piemērojams, līdz ar ko pretprasībā izvirzītais prasījums par galvojuma līguma 8.punkta atzīšanu par spēkā neesošu ir noraidāms.

Saskaņā ar 2007.gada 8.marta ieķīlājuma līgumu Nr.023-07/21-IE1 ķīlas devēja /pers. G/ kā nodrošinājumu bankas prasījumiem, kuri tai var rasties pret aizņēmēju saskaņā ar 2007.gada 8.martā noslēgto kredīta līgumu Nr.023-07/21, ieķīlājusi sev piederošo dzīvokli Nr.41 /Nosaukums C/, kas atrodas /adrese/.

Lietā konstatēts, ka pastāv pamatsaistība un pamatprasījums, kurā parādnieks ir /pers. F/, kurš kredīta līguma saistību nav izpildījis līgumā noteiktajā kārtībā un noteiktajos termiņos. Tādējādi prasītājam kā kreditoram pret aizņēmēju un ķīlas devēju ir radusies prasījuma tiesība, kuras pamatotību un spēkā esamību tiesa atzīst, piedzenot no parādnieka prasībā lūgto summu. Lai dabūtu apmierinājumu no ieķīlātā nekustamā īpašuma, kreditoram pret to ir jāvērš piedziņa, taču konkrētajā gadījumā ieķīlātā nekustamā īpašuma īpašnieks un aizņēmējs ir divas dažādas personas.

No Civilprocesa likuma 543.panta pirmās daļas un 600.panta pirmās daļas secināts, ka piedziņas vēršanai pret nekustamo īpašumu jābūt pamatā tiesas nolēmumam, ar kuru ir akceptēta šī tiesība. Un, ja parādnieks pats nav ieķīlātā nekustamā īpašuma īpašnieks, tad var rasties strīds par piedziņas vēršanas tiesiskumu pret citai personai piederošo īpašumu.

Vadoties no minētā un Civillikuma 1278. un 1280.pantiem, atzīts, ka prasība daļā pret /pers. G/, ar kuru lūgts vērst piedziņu uz ķīlas devējai piederošo un prasītājam ieķīlāto nekustamo īpašumu ir pamatota un apmierināma.

Par spriedumu apelācijas sūdzību 2015.gada 16.jūlijā iesniedza /pers. H/, pārsūdzot to pilnā apmērā. Apelācijas sūdzībā norādīts, ka Kredīta līguma punkts Nr.6.1.1., ar ko bankai piešķigta tiesība vienpusēji atkāpties no līguma, ir netaisnīgs, jo šāda iespēja netiek nodrošināta aizņēmējam. Līgumsodu EUR 4626,27 apmērā uzskata par nesamērīgu un samazināmu. Uzsver, ka Kredīta līguma noteikumi nebija savstarpēji apspriesti, tādējādi uzskatāmi par netaisnīgiem. Kredīta līgums /pers. H/ nav saistošs, jo viņa nav saņēmusi aizdevumu vai tā daļu.

2015.gada 28.augustā rakstveida paskaidrojumus iesnieguši /pers. G/, /pers. F/ un /pers. I/, norādot, ka uzskata apelācijas sūdzību par pamatotu un Civilprocesa likuma 419.panta kārtībā pievienojas tai.

Prasītājas AS "Reverta" pilnvarotā pārstāve /pers. E/ tiesas sēdē prasību uzturēja saskaņā ar prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem 2014.gada 14.marta prasības precizējumos norādītajā apmērā, /pers. H/ pretprasību neatzina saskaņā ar rakstveida paskaidrojumos noradītajiem apsvērumiem.

Atbildētāja/pers. H/ uz tiesas sēdi nebija ieradusies. 2016.gada 30.martā Rīgas apgabaltiesa saņemts /pers. H/ iesniegums, kurā lūgt lietu izskatīt bez /pers. H/ vai viņas pārstāvja klātbūtnes (lietas lapa Nr.198).

Atbildētāji/pers. G/, /pers. F/ un /pers. I/ uz tiesas sēdi nebija ieradušies, par neierašanās iemesliem tiesai nedarot zināmu, lai gan par tiesas sēdi lietas dalībnieki informēti Civilprocesa likuma 56.panta kārtībā (lietas lapas Nr.193-195). Nekonstatējot Civilprocesa likuma 209.pantā noteiktos apstākļus lietas izskatīšanas atlikšanai, Civillietu tiesas kolēģija atzīst par iespējamu lietu izskatīt bez atbildētāju /pers. H/, /pers. G/, /pers. F/ un /pers. I/

klātbūtnes.

Motīvu daļa.

Pārbaudot lietas materiālus un noklausoties prasītājas pārstāves viedokli, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka AS "Reverta" prasība pret /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/ un /pers. I/ par parāda piedziņu ir pamatota un apmierināma, savukārt /pers. H/ pretprasība pret AS "Reverta" par galvojuma līguma punktu atzīšanu par spēkā neesošiem ir noraidāma tālāk norādīto apsvērumu dēļ.

Civillietu tiesu kolēģija vadās no Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas, ka *apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.*

Apelācijas sūdzībā spriedums tiek pilnā apmērā, vienlaikus netiek apstrīdēts pirmās instances tiesas lietā nodibinātais, ka 2007.gada 8.martā starp prasītāju un /pers. F/ noslēgts kredīta līgums Nr.023-07/21, saskaņā ar kuru /pers. F/ tika izsniegts aizdevums EUR 63000 apmērā ar atmaksas termiņu līdz 2017.gada 7.martam; 2007.gada 8.martā saskaņā ar Ieķīlājuma līgumu Nr.023-07/21-IE1 ķīlas devēja /pers. G/ kā nodrošinājumu /pers. F/ saistībai ieķīlājusi par labu prasītājai nekustamo īpašumu /adrese/; saskaņā ar 2007.gada 8.marta Galvojuma līgumiem Nr.023-07/21-GL2 un Nr.023-07/21-GL3 /pers. H/ un /pers. I/ kā pats parādnieks uzņēmušies saistību atbildēt par /pers. F/ saistību pret prasītāju. Prasītāja vienpusēji atkāpusies no Kredīta līguma ar 2011.gada 18.aprīli. Minētie fakti atbilst lietas materiāliem un saskaņā ar Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesai tie nav jāpārbauda.

Pirmās instances tiesa prasību apmierinājusi, pamatojoties uz Civillikuma 1589., 1943., 1753., 1716., 1720., 1756., 1765., 1692., 1698., 1699., 1672., 1278., 1280.pantiem, un, atzīstot, ka nav konstatējams pamats apstrīdēto līguma punktu atzīšanai par spēkā neesošiem, atzinusi pretprasību par noraidāmu. Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas viedoklim un vadās no Civilprocesa likuma 432.panta piektās daļas, saskaņā ar kuru, *ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.* Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka lietas apstākļi ir izvērtēti objektīvi, pareizi nonākot pie secinājuma, ka prasība ir apmierināma, bet pretprasība - noraidāma. Vienlaikus Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzībā minētie argumenti nedod pamatu pārvērtēt pārsūdzētā sprieduma motivāciju, jo tā atbilst gan lietā nodibinātiem apstākļiem, gan tiesību normām, uz kurām pirmās instances tiesa spriedumā atsaukusies un judikatūrai, kas piemērota.

Vērtējot apelācijas sūdzībā norādīto, Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka 2007.gada 8.martā starp AS „Parex banka" un /pers. F/ noslēgtais Kredīta līgums Nr. 023-07/21, Ieķīlājuma līgums Nr.023-07/21-IE1, kā arī Galvojuma līgumi Nr.023-07/21-GL2 un Nr.023-07/21-GL3 juridiski nav apstrīdēti, atbildētāji nav apstrīdējuši savus parakstus noslēgtajos darījumos, tādējādi tie atzīstami par tiesīgi noslēgtiem darījumiem, kas atbilstoši Civillikuma 1587.pantam *uzliek līdzējiem pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.*

Ņemot vērā Kredīta līgumā noteikto aizdevuma izmantošanas mērķi - mājas remontam (līguma 3.1.punkts), Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka starp pusēm noslēgtais līgums ir pakļauts patērētāju tiesību tiesiskajam regulējumam, jo līguma subjekts /pers. F/, Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 3.punkta izpratnē ir atzīstams par patērētāju - fizisku personu, kas iegādājas pakalpojumu nolūkam, kurš nav saistīts ar tās saimniecisko vai profesionālo darbību. Atbilstoši judikatūrā norādītajam, arī galvotāji ir atzīstami par patērētājiem (Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 7.marta spriedums lietā Nr. SKC-115/2012). Pierādījumi par pretējo lietā nav iesniegti. Tiesa vadās no judikatūrā atzītā, ka, izvērtējot patērētāja un pakalpojumu sniedzēja noslēgto līgumu, tiesai pēc savas iniciatīvas jāvērtē tā atbilstība Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normām.

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 8.punktu *par netaisnīgu līguma noteikumu uzskatāms noteikums, kas atļauj [..] pakalpojuma sniedzējam vienpusēji atkāpties no līguma, izņemot gadījumu, kad tāda iespēja ir nodrošināta arī patērētājam.*

Prasītāja tiesību vienpusēji atkāpties no aizdevuma līguma pamato ar līguma 6.1. un 6.1.1. apakšpunktu, kur bankai noteiktas tiesības vienpusēji atkāpties no līguma un pieprasīt no aizņēmēja pirmstermiņa aizdevuma atmaksu un citu nesamaksāto maksājumu samaksu, ja aizņēmējs ir nokavējis maksājumu termiņus ilgāk kā par 20 dienām. Pirms izmantot tiesību vienpusēji no līguma atkāpties, 2011.gada 7.aprīlī banka nosūtīja aizņēmējam, galvotājiem un ķīlas devējai paziņojumu par Kredīta līguma Nr. 023-07/21 pirmstermiņa izbeigšanu, kurā atgādināja aizņēmējam par 430 dienu maksājumu kavējumu piedāvājot samaksāt parādu, pretējā gadījumā paziņojot par līguma izbeigšanu ar 2011.gada 18.aprīli. Lietā nav strīda par faktu, ka atbildētāji paziņojumā noteiktajā termiņā saistību neizpildīja.

Civillikuma 1588.pantā noteikts, ka *viena puse nevar atkāpties no līguma bez otras piekrišanas pat arī tad, ja pēdējā to neizpilda, un tādēļ, ka viņa to neizpilda;* bet Civillikuma 1589.pants paredz, ka *vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.* Lietā ir pamats atzīt, ka aizdevuma līgumā noteikti bijusi pielīgta aizdevēja tiesība vienpusēji atkāpties no līguma, ja aizņēmējs ir kavējis maksājumu izdarīšanu, kas atbilst Civillikuma 1589.pantam.

Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka prasītājas tiesība vienpusēji atkāpties no kredīta līguma nav pretrunā arī Patērētāju tiesību aizsardzības likumam. Piemērojot tiesību normas, tās jātulko ne tikai gramatiski, bet arī teleoloģiski, noskaidrojot normas jēgu un mērķi. Piemērojot Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 8.punktu, jāņem vērā aizdevuma līguma būtība un raksturs. Tas ir reāllīgums, kas tiek noslēgts, vienai pusei dodot kapitālu un otrai pusei piekrītot atmaksāt to ar procentiem par kapitāla lietošanu noteiktā termiņā. Pakalpojuma sniedzējs savu saistību pilnībā izpilda, izmaksājot aizdevuma summu, bet vienīgā iespēja, kā būtu realizējama aizņēmēja tiesība vienpusēji atkāpties no līguma, ir izpildīt savas saistības pirms aizdevuma līgumā noteiktā termiņa, iegūstot tiesības uz kopējo kredīta izmaksu taisnīgu samazinājumu. Šāda tiesība noteikta Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta trešajā daļā, paredzot patērētājam tiesības izpildīt savas saistības pirms patērētāja kreditēšanas līgumā noteiktā termiņa un šajā gadījumā viņam ir tiesības uz kopējo kredīta izmaksu taisnīgu samazināšanu. Šāds nosacījums ir ietverts Kredīta līguma 4.5.punktā, nosakot aizņēmējam tiesības izpildīt visas no līguma izrietošās saistības pret aizdevēju pirms līgumā noteiktā termiņa, un šādā gadījumā aizņēmējai rodas tiesības uz kopējo kredīta izmaksu taisnīgu samazināšanu.

Ar lietas materiāliem ir pierādīts, ka aizņēmējs savas saistības pēc Kredīta līguma nav pildījis godprātīgi, jo maksājumi tikuši kavēti, turklāt saistību izpildes nokavējums ir ilgstošs, proti, pārsniedz 430 dienas. Tāpēc šajā gadījumā atkāpšanās no līguma ir tiesīga, tā iestājās, jo kredīta ņēmējs nepildīja pielīgtās saistības. Šāds secinājums izteikts arī judikatūrā - Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2009.gada 26.augusta lēmumā lietā Nr. SPC-76. Prasītājas vienpusēja atkāpšanās no līguma sakarā ar aizņēmējas saistību nepildīšanu ir atbilstoša aizdevēja riskam neatgūt aizdoto kredītu, tā atbilst vispārējai kreditēšanas praksei, Civillikuma 1589.pantam un arī Patērētāju tiesību aizsardzības likumam.

Ievērojot minēto, par nepamatotu atzīstams apelācijas sūdzībā ietvertais arguments, ka Kredīta līguma punkts, ar ko bankai pielīgta tiesība vienpusēji atkāpties no līguma, ir netaisnīgs.

Ir acīmredzami, ka starp pusēm noslēgtais līgums ir standartlīgums, un tādēļ juridiski uzskatāms, ka tā noteikumi ir savstarpēji neapspriesti. Taču minētais pats par sevi nav pamats atzīt līguma noteikumus par netaisnīgiem un spēkā neesošiem, jo nepieciešams konstatēt, ka šie nosacījumi pretēji

labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līdzēju tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam.

Civillietu tiesas kolēģija, izvērtējot līgumu, lietas materiālus, prasītājas sniegtos paskaidrojumus, secina, ka atbildētājiem pie līgumu slēgšanas netika liegtas tiesības ietekmēt līgumu noslēgšanu un to noteikumus. Atbildētāji nav iesnieguši tādus pierādījumus, kas liecinātu, ka atbildētāji būtu izteikuši prasītājai jebkādus iebildumus vai priekšlikumus attiecībā par līguma noteikumu saturu, bet prasītāja tos būtu atteikusies ņemt vērā. Vēl jo vairāk - iebildumi pret līguma noteikumiem atbildētājiem radušies tikai pēc prasības celšanas tiesā.

Apelācijas instances tiesa nekonstatē, ka līguma noteikumi būtu netaisnīgi, jo tajos ietvertie nosacījumi atbilst Civillikuma noteikumiem.

Civillikuma 1692.pants noteic, ka *galvojums ir ar līgumu uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par trešās personas parādu, neatsvabinot tomēr pēdējo no viņas parāda*. Saskaņā ar Civillikuma 1698.pantu *galvinieks atbild ne vien par pašu galveno parādu, bet arī par tā blakus prasījumiem, parādnieka vainas vai nokavējuma dēļ nodarītiem zaudējumiem un tiesu izdevumiem*. Turklāt atbilstoši Civillikuma 1699.pantam *vairākas personas, kas galvojušas par vienu un to pašu parādnieku un to pašu parādu, atbild solidāri*.

Galvojumam ir akcesora daba, tas ir, tas nevar pastāvēt atsevišķi bez saistības, ko pastiprina. Galvojuma attiecību iniciators parasti ir kreditors, kurš vēlas lielāku drošību, ka konkrēta saistība tiks izpildīta un tāpēc pieprasa kādas personas galvojumu. *(sk. K.Torgāns. Saistību tiesības. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2014, 90.lpp.)*.

Ņemot vērā, ka galvojuma uzdevums ir atbildēt par trešās personas saistību, proti, tas ir līdzeklis, ar kuru tiek pastiprināta galvenā saistība, par nepamatotu atzīstams apelācijas sūdzībā norādītais, ka /pers. H/ kā galviniecei nav saistošs Kredīta līgums, jo viņa nav saņēmusi naudas līdzekļus no prasītājas.

Vērtējot apelācijas sūdzībā norādīto attiecībā uz līgumsoda nesamērīgumu, Civillietu tiesas kolēģija par pamatotu atzīst pirmās instances tiesas norādīto, ka līgumsods EUR 4626,27 apmērā nav nesamērīgs, jo nesasniedz Civillikuma 1716.panta trešajā daļā pieļauto līgumsoda maksimumu – 10% no pamatparāda. Ņemot vērā, ka atbildētāji nav apstrīdējuši pamatparāda EUR 58 934,06 apmēru, kā arī saistību neizpildes laika perioda ilgumu, apelācijas instances tiesas ieskatā nav konstatējams līgumsoda nesamērīgums.

Ievērojot minēto, Civillietu tiesa kolēģija atzīst, ka /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/ un /pers. I/ par parāda piedziņu ir pamatota un apmierināma, savukārt /pers. H/ pretprasība pret AS "Reverta" par galvojuma līguma punktu atzīšanu par spēkā neesošiem ir noraidāma, savukārt apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nevar kalpot par pamatu pretēja sprieduma taisīšanai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, *pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.* Apmierinot prasību, no atbildētājiem prasītājas labā piedzenami samaksātie tiesas izdevumi, proti, valsts nodeva par prasības iesniegšanu LVL 1187,11, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā kursa sastāda EUR 1689,11 (lietas lapa Nr.3), ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi LVL 7,70, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā kursa sastāda EUR 10,96 (lietas lapa Nr.4), kopā EUR 1700,07, piedziņu veicot no katra atbildētāja EUR 425,02 apmērā (1700,07:4).

Pirmās instances tiesā ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi sastāda EUR 41,18 (lietas lapa Nr.1), savukārt apelācijas instances tiesā – EUR 12,40 (lietas lapas Nr.203-204), tādējādi kopā ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi lietā veido EUR 53,58.

Ņemot vērā, ka prasītājas samaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi nesedz faktiski patērētos, no atbildētājiem līdzīgās daļās valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 42,62 apmērā (EUR 53,58-10,96), piedziņu veicot EUR 10,66 apmērā no katra (42,62:4).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam, atbildētājiem nosakāms desmit dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Saskaņā ar iepriekš minēto un vadoties no Civilprocesa likuma 430., 432., 433., 434.panta, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda:

AS "Reverta" prasību pret /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/ un /pers. I/ par parāda piedziņu **apmierināt**.

Piedzīt no /pers. F/, personas kods /personas kods/, bet piedziņas neiespējamības vai daļējas izpildes gadījumā, solidāri no /pers. H/, personas kods /personas kods/, un /pers. I/, personas kods /personas kods/, par labu AS „Reverta", reģistrācijas Nr.40003074590, aizdevuma pamatsummu EUR 58943,06 (piecdesmit astoņi tūkstoši deviņi simti četrdesmit trīs *euro* 06 centi), līgumiskos procentus par aizdevuma lietošanu EUR 2567,59 (divi tūkstoši pieci simti sešdesmit septiņi *euro* 59 centi) par laika periodu no 2010.gada 1.februāra līdz 2011.gada 18.aprīlim, līgumsodu EUR 4626,27 (četri tūkstoši seši simti divdesmit seši *euro* 27 centi), likumiskos nokavējuma procentus EUR 10260,94 (desmit tūkstoši divi simti sešdesmit *euro* 94 centi) par laika periodu no 2011.gada 19.aprīļa līdz 2014.gada 12.martam, kopā EUR 76397,86 (septiņdesmit seši tūkstoši trīs simti deviņdesmit septiņi *euro* 86 centi), tai skaitā piedziņu vēršot uz /pers. G/, personas kods /personas kods/, piederošo un AS „Reverta", reģistrācijas Nr.40003074590, ieķīlāto nekustamo īpašumu, kas sastāv no dzīvokļa īpašuma Nr.41 ar kopējo platību 71,2 m^2 un kopīpašuma 712/31717 domājamām daļām no daudzdzīvokļu mājas, kas atrodas /adrese/, kadastra Nr./numurs A/, ierakstīts Salaspils pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs B/.

Piedzīt no /pers. F/, personas kods /personas kods/, /pers. H/, personas kods /personas kods/, /pers. I/, personas kods /personas kods/, un /pers. G/, personas kods /personas kods/, par labu AS „Reverta", reģistrācijas Nr.40003074590, valsts nodevu EUR 1689,11 (viens tūkstotis seši simti astoņdesmit deviņi *euro* 11 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 10,96 (desmit *euro* un 96 centi), kopā EUR 1700,07 (viens tūkstotis septiņi simti *euro* 07 centi), piedziņu veicot EUR 425,02 (četri simti divdesmit pieci *euro* 02 centi) apmērā no katra.

Noteikt AS „Reverta", reģistrācijas Nr.40003074590, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no /pers. F/, personas kods /personas kods/, bet piedziņas neiespējamības vai daļējas izpildes gadījumā, solidāri no /pers. H/, personas kods /personas kods/, un /pers. I/, personas kods /personas kods/, 6 % (sešus procentus) no pamatparāda summas EUR 58943,06 (piecdesmit astoņi tūkstoši deviņi simti četrdesmit trīs *euro* 06 centi).

/pers. H/ pretprasību pret AS "Reverta" par galvojuma līguma punktu atzīšanu par spēkā neesošiem **noraidīt.**

Piedzīt no /pers. F/, personas kods /personas kods/, /pers. H/, personas kods /personas kods/, /pers. I/, personas kods /personas kods/, un /pers. G/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 42,62 (četrdesmit divi *euro* 62 centi), piedziņu veicot EUR 10,66 (desmit *euro* 66 centi) apmērā no katra, kas iemaksājami kontā Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmējs: Tiesu administrācija, NMR 90001672316, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, iemaksas mērķis: civillieta Nr.C31347312.

Noteikt /pers. F/, personas kods /personas kods/, /pers. H/, personas kods /personas kods/, /pers. I/, personas kods /personas kods/, un /pers. G/, personas kods /personas kods/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2016.gada 18.aprīlī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja /paraksts/ S.Buivide

Tiesneši /divi paraksti/ L.Grauda
G.Ungurs

NORAKSTS PAREIZS
Tiesas sēdes priekšsēdētāja **S.Buivide**
Rīgā, 18.04.2016